

Skrivelse om behovet av skärpt kontroll av avfallshantering

Skrivelse av Jan Jönsson (L)

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson (L) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen. I skrivelsen framförs att avfallsbrottligheten är ett växande och allvarligt samhällsproblem och att staden måste ta sin del av ansvaret för att minska utrymmet för den organiserade brottligheten på avfallsområdet. Mot bakgrund av detta ställs frågor om hur staden arbetar med uppföljning av upphandlingar, tillsyn och om det sker samverkan med statliga myndigheter i syfte att förebygga eller upptäcka brott.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadskontoret har avstått från att svara på skrivelsen eftersom den inte berör nämndens ansvarsområden.

Stadsledningskontoret framhåller stadens intensifierade och stadsövergripande arbete mot välfärds- och avfallsbrott och hänvisar till att berörda nämnder och bolag kontinuerligt utvecklar sina kontrollmekanismer genom utökad myndighetssamverkan, riktad tillsyn av schaktmassor, stärkta avtalsuppföljningar samt införande av digital realtidsspårning.

Exploateringsnämnden anför att de säkerställer kontroll genom bakgrundskontroller, vitesbelagda avtalskrav och begränsade underentreprenörsled, samtidigt som samverkan med polisen och andra myndigheter fördjupas. För att stärka uppföljningen utöver dagens rapporteringskrav testar kontoret nu digital realtidsspårning via GPS för att garantera att avfallet hamnar rätt. De lyfter att

informationsutbytet kan fortsätta att utvecklas och arbetar löpande med att höja kunskapsnivån internt för att minska riskerna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anför att de bedriver tillsyn av avfallshantering och transporter för att säkerställa att miljöbalken (1998:808) och avfallstrappan följs, med fokus på spårbarhet och korrekta tillstånd. Tillsynen sker både planerat mot registrerade transportörer och via slumpmässiga kontroller i samverkan med polisen för att upptäcka olovliga transporter. Nämnden lyfter att det 2026 planeras en särskild satsning på schaktmassor för att motverka fusk över kommungränserna samt att samverkan med andra myndigheter fortsätter inom uppdraget Samordnad Tillsyn för att bekämpa kriminella aktörer.

Servicenämnden bedömer att deras nuvarande rutiner ger tillräcklig kontroll och motsätter sig att särbehandla avfallsområdet. De anser istället att en enhetlig hantering av alla avtalsområden är den mest effektiva metoden för att motverka brott.

Stockholms Stadshus AB konstaterar att arbete pågår för att motverka avfalls- och välfärdsbrott och att insatserna ska intensifieras enligt budgeten för 2026.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag delar bedömningen att avfallsbrottslighet är ett allvarligt samhällsproblem som kräver kraftfulla åtgärder. Stadsledningskontorets redogörelse visar att Stockholms stad har strukturer på plats för att motverka kriminella aktörer inom avfallsområdet. Arbetet med samordnad tillsyn permanentas i år och erfarenheterna från projektet integreras i berörda nämnders ordinarie verksamhet, med fokus på fortsatt samordning och ett effektivt genomförande. Det stadsövergripande arbetet med samordnad tillsyn, tillståndsgivning och tillståndsprövning skapar förutsättningar för både intern samverkan och extern samverkan med statliga myndigheter som Polisen, Arbetsmiljöverket och Skatteverket. Utvecklingen av system för digital informationsdelning inom tillsynsverksamheten är ett viktigt steg framåt.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens planerade satsning på schaktmassor 2026, exploateringsnämndens försök med GPS-spårning och servicenämndens rapporteringstjänst för avvikelser är konkreta exempel på hur staden arbetar målmedvetet på detta område. Genom fortsatt utveckling av informationsdelning, kontrollrutiner och kompetens kommer vi att ytterligare stärka möjligheterna att upptäcka och motverka avfallsbrottslighet.

I enlighet med kommunfullmäktiges budget för 2026 intensifierar stadens nämnder och bolag även arbetet specifikt mot välfärdsbrott, med fokus på att förebygga, upptäcka och hantera dessa brott.

Stockholm den 4 mars 2026

Åsa Lindhagen

Bilaga

Skrivelse av Jan Jönsson (L) om behovet av skärpt kontroll av avfallshantering, dnr KS 2025/1252-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Liberalerna vill börja med att tacka för det utförliga svaret på vår skrivelse om behovet av skärpt kontroll av avfallshantering. Vi uppskattar den redogörelse som ges för de rutiner som finns idag, inklusive kontroller av transportörer och avfallsanläggningar, uppföljning av tillstånd, samt samarbete med relevanta myndigheter. Det är positivt att arbetet fokuserar på att minska risken för att avfall hanteras på fel sätt och att motverka kriminella aktörer.

Samtidigt vill Liberalerna lyfta flera punkter som behöver förstärkas för att säkerställa en långsiktigt säker och transparent uppföljning avfallshantering. De kontroller som görs idag bygger i stor utsträckning på dokumentation och uppgifter från transportörer och verksamhetsutövare. Vi ser ett behov av mer systematiska och oberoende stickprov och uppföljningar som kan ge en mer heltäckande bild av verkligheten ute på fältet.

Vi vill även betona vikten av att stärka och formalisera samarbetet med polis, Naturvårdsverket, länsstyrelse och andra relevanta aktörer. Rutiner för samverkan bör utvecklas så att man kontinuerligt kan upptäcka och förebygga avancerade brottsupplägg inom avfallsområdet.

Digital spårning av transporter är ett initiativ som kan bli ett effektivt verktyg för att öka transparensen och minska risken att avfall hamnar på fel ställe. Vi ser gärna att sådana lösningar utvärderas och övervägs för fler projekt.

Liberalerna vill därför betona vikten av att dessa åtgärder genomförs systematiskt och konsekvent, så att stadens kontroll av avfallshantering blir både kraftfullt och långsiktigt hållbar. Vi ser det som en prioriterad fråga att säkerställa att alla aktörer uppfyller höga krav på säkerhet, miljö och rättssäkerhet, samtidigt som man undviker att skapa onödiga administrativa hinder för entreprenörer som agerar korrekt.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Jan Jönsson (L) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen. I skrivelsen framförs i huvudsak följande:

Avfallsbrottsligheten är ett växande och allvarligt samhällsproblem där de som ägnar sig åt organiserad brottslighet tjänar stora summor på illegala upplägg. Enligt EU-kommissionen uppgår vinsterna för kriminella aktörer i Sverige till mellan två och sex miljarder kronor årligen.

Kriminologer varnar nu för att avfallsbrottsligheten riskerar att växa kraftigt i Sverige. I Danmark har problemet redan fått fäste. Kriminella aktörer kan skaffa kontroll över flera led i kedjan, vinna avtal och därefter dumpa avfall olagligt. När gifterna väl sprids upptäcks de ofta först långt senare, och saneringskostnaderna hamnar hos samhället. Förutom de ekonomiska konsekvenserna leder avfallsbrotten till att farliga ämnen sprids till mark, luft och vatten.

Stockholms stad måste ta sin del av ansvaret för att minska utrymmet för den organiserade brottsligheten på avfallsområdet. Liberalerna önskar få svar på följande frågor:

1. Hur säkerställer kommunstyrelsen att stadens upphandlingar och tillståndsprövningar av avfallsaktörer innehåller tillräckliga kontrollmoment för att motverka kriminella aktörer?
2. På vilket sätt avser kommunstyrelsen att förbättra samverkan med polis, länsstyrelse, Naturvårdsverket och andra relevanta myndigheter för att upptäcka och motverka avancerade brottsupplägg inom avfallsområdet?
3. Kan kommunstyrelsen redovisa hur stickprovskontroller och uppföljning av avfallsentreprenörer görs i dag, och hur dessa kan stärkas?

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadskontoret har avstått från att svara på skrivelsen eftersom den inte berör nämndens ansvarsområden.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	5
Exploateringsnämnden.....	6
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	8
Servicenämnden	9
Stockholms Stadshus AB	10

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 februari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget för 2026 följer att stadens nämnder och bolag ska intensifiera arbetet mot välfärdsbrott. I arbetet ingår att identifiera de mest betydande riskerna och vidta åtgärder för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott. Viktiga utvecklingsområden är möjligheter till informationsdelning både mellan och inom stadens verksamheter samt externt med andra kommuner och berörda myndigheter, kontrollrutiner och system samt kompetens och rådighet.

Stadsledningskontoret leder det strategiska arbetet med samordnad tillsyn, tillståndsgivning och tillståndsprövning. Arbetet bidrar till lagefterlevnad och ett tryggare och säkrare Stockholm med höga miljöambitioner, minskad förekomst av välfärdsbrott samt främjar sund konkurrens och rättvisa villkor för stadens näringsliv. Arbetet omfattar att utveckla och införa system för digital informationsdelning inom tillstånds- och tillsynsverksamheten samt att främja intern och extern samverkan. Samtliga nämnder och bolag som bedriver tillsyn eller hanterar tillståndsprövning ska medverka i detta arbete där staden även samverkas med statliga myndigheter såsom Polisen, Arbetsmiljöverket och Skatteverket.

Krav på hur avfall ska hanteras följer av 15 kapitlet miljöbalken. Den kommunala tillsynen av bestämmelserna utövas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. De bedriver tillsyn av avfallshantering på en rad olika verksamheter, från exempelvis restauranger och tillfälliga boenden till avfallsanläggningar och miljöfarliga verksamheter. I nämndens yttrande över detta ärende lämnas en utförlig beskrivning av nämndens arbete på detta område, där det finns möjlighet att både arbeta med planerad och riktad tillsyn. Den senare handlar om att göra oanmälda besök och utföra stickprov. Kopplat till avfallsbrottslighet har miljö- och hälsoskyddsnämnden även arbetat med att utveckla arbetssätt för att identifiera och motarbeta oseriösa och kriminella aktörer inom miljöbalkens tillsynsområde. Nämnden avser att genomföra en särskild satsning under 2026 för att stärka arbetet med att följa transporter med schaktmassor, eftersom det är en bransch där fusk misstänks förekomma i stor utsträckning och där det finns utmaningar när transporter sker över kommun- och regiongränser.

Servicenämnden svarar för att uppföra centrala och gemensamma upphandlingar inom en rad kategorier. Nämnden följer stadens inköpsprogram och inköpsprocess och har i kommunfullmäktiges budget för 2026 i uppdrag att rikta särskild uppmärksamhet på att motverka brottslig verksamhet. Nämnden följer upp att ställda krav efterlevs under avtalstiden för att förhindra att välfärdsbrott, organiserad brottslighet och arbetslivskriminalitet. Nämnden har också upprättat en

rapporterings tjänst för stadens övriga nämnder och bolag där avvikelser ska rapporteras.

Exploateringsnämnden utför löpande kontroll på alla entreprenörer för att säkerställa att ekonomin är i ordning och att inga brott föreligger. I projekten rapporterar avfallsentreprenörerna varje månad avfallsstatistik från avfallsmottagare till nämnden. Exploateringsnämnden genomför ett försök i projektet Slakthusområdet om digital realtidsspårning av alla fordon och transporter med hjälp av GPS-tracker skulle kunna vara en metod för att minska risken att avfall inte hamnar på fel ställe.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelse av Jan Jönsson (L) om behovet av skärpt kontroll av avfallshantering anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande av Peter Öberg (L), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

1. Hur säkerställer kommunstyrelsen att stadens upphandlingar och tillståndsprövningar av avfallsaktörer innehåller tillräckliga kontrollmoment för att motverka kriminella aktörer?

Kontroller vid upphandling

Exploateringskontoret kontrollerar att ekonomin är i ordning samt att inga skatteskulder föreligger vid upphandlingen. Likaså kontrolleras att nyckelpersoner hos entreprenören inte är dömda för brott, eller att allvarliga brister i yrkesutövandet har förekommit.

I de projekt där lösningen Rättvist byggande tillämpas, kontrolleras kontorets underentreprenörer på samma sätt.

Kontoret handlar upp rivningsentreprenader separat där det är möjligt. Därigenom kan mer specifika krav ställas i upphandlingen och mer tydlig kontroll och uppföljning genomföras direkt av kontoret.

Avtalsvillkor

Genom att ställa specifika krav i våra avtal på hur avfallsleveransen ska genomföras samt hur den ska kontrolleras och följas upp, skapas bättre förutsättningar för att

oegentligheter ej ska kunna förekomma. Viten utgår om entreprenören ej uppfyller kraven.

Kontoret begränsar underentreprenörsleden till två i alla våra entreprenader, vilket också möjliggör bättre kontroll.

Informationsutbyte med andra aktörer

Polismyndigheten och ekobrottsmyndigheten

Exploateringskontoret har direktkontakt med nationella samordnaren för miljöbrott hos polisen. Kontoret har fått information som varit till god hjälp och kan också anmäla misstanke om brott.

Kontoret har genomfört en utbildningsinsats med hjälp av ekobrottsmyndigheten för att bättre förstå hur brotten begås och vad kontoret kan göra för att minska riskerna.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen driver tillsyn av avfallshantering i flera led. Bland annat genomförs rivningstillsyn. Här sker direktdialog med kontorets projekt.

Miljöförvaltningen tillsammans med stadsledningskontoret har också satt upp en databas där miljöbrott rapporteras.

2. På vilket sätt avser kommunstyrelsen att förbättra samverkan med polis, länsstyrelse, Naturvårdsverket och andra relevanta myndigheter för att upptäcka och motverka avancerade brottsupplägg inom avfallsområdet?

Exploateringskontoret arbetar löpande med att ständigt förbättra den egna hanteringen och de egna resursernas kunskap.

Det sker idag samarbete med flera parter vilket skulle kunna fördjupas. Från och med den 1 december är det enklare att ha dialog med Polisen kring pågående projekt då en ny lag träder i kraft som gör att Polisen kan dela information avseende misstankar. Även kontakten med ekobrottsmyndigheten kan utvecklas vidare för att bättre förstå hur brotten genomförs och utvecklas.

Dessutom kan informationsutbyte mellan de byggande förvaltningarna och bolagen fortsätta att utvecklas.

3. Kan kommunstyrelsen redovisa hur stickprovskontroller och uppföljning av avfallsentreprenörer görs i dag, och hur dessa kan stärkas?

Kontroller och uppföljning av avfallsentreprenörer idag

Exploateringskontoret utför löpande kontroll på alla entreprenörer för att säkerställa att ekonomin är i ordning och att inga brott föreligger.

I projekten rapporterar avfallsentreprenörerna varje månad avfallsstatistik från avfallsmottagare till kontoret. Likaså ställs krav på att entreprenören ska anteckna och rapportera farligt avfall. Rapportering till Naturvårdsverket ska uppvisas på anmodan.

Förbättringar av kontrollen

Exploateringskontoret har i projektet Slakthusområdet, med hjälp av huvudentreprenören Skanska, testat digital realtidsspårning av alla fordon och transporter med hjälp av GPS-tracker. Det pågår diskussioner i kontoret att testa detta i ytterligare ett projekt. Detta skulle vara en metod för att minska risken att avfall inte hamnar på fel ställe.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 januari 2026 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Joakim Rönnbäck (L) och Ashna Ibrahim (C), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen besvarar skrivelsen utifrån miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde.

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn av avfallshantering på en rad olika verksamheter, från exempelvis restauranger och tillfälliga boenden till avfallsanläggningar och miljöfarliga verksamheter. Krav på hur avfall ska hanteras följer av 15 kap miljöbalken. Reglerna innebär att den som ger upphov till avfall ansvarar för att avfallet hanteras på ett sätt som inte riskerar att skada miljö eller människors hälsa. Avfallshanteringen ska följa avfallstrappan - en prioriteringsordning som innebär att man i första hand ska förebygga uppkomst av avfall, nästa steg är att material och varor som man vill göra sig av med återanvänds (återbruk), härfter följer materialåtervinning (återvinningscentraler), annan återvinning och i sista hand bortskaffande, vilket huvudsakligen innebär förbränning eller deponi.

Inom ramen för tillsynen ställer miljöförvaltningen krav på att verksamhetsutövare ska kunna visa att avfallet hanteras korrekt, att spårbarhet och dokumentation av avfallet uppfyller gällande regler och att endast godkända transportörer och mottagningsanläggningar för avfall anlitas, i enlighet med miljöbalken och avfallsförordningen. Anmälan och ansökan om tillstånd för transport av avfall görs till länsstyrelsen.

Tillsynsansvaret över avfallshanteringen utövas av den kommun där verksamheten drivs. Tillsyn av transportörer är identifierat som ett viktigt tillsynsområde i syfte att förhindra olovlig hantering av avfall. Naturvårdsverket har valt ut området som ett delmoment i den nationella tillsynsstrategin med anledning av detta.

Förvaltningens riktade tillsyn kontrollerar att hantering och transport av avfall ute i fält sker enligt miljöbalkens bestämmelser och transportörernas tillstånd. Fokus på tillsynen är transport av avfall, framförallt farligt avfall. Förvaltningen följer även upp spårbarhet av farligt avfall i syfte att kontrollera efterlevnaden av gällande föreskrifter om avfallstransporter, bl.a. inrapportering till det nationella avfallsregistret.

Tillsynen av avfallstransportörer genomförs huvudsakligen på två olika sätt, som planerad eller riktad tillsyn. Inom den planerade tillsynen av avfallstransportörer granskas transportörer belägna inom Stockholms kommun som har ett giltigt tillstånd att transportera avfall. Inspektionerna sker förannmält och vid tillsynen granskas bolagens rutiner för efterlevnad av villkor enligt deras transporttillstånd, med särskilt fokus på hantering av farligt avfall.

I den riktade tillsynen av avfallstransportörer sker istället inspektionerna oanmält i anslutning till en avfallsanläggning belägen inom kommunen. Urvalet av transportörer som granskas sker därför slumpmässigt. Vid tillsynen kontrolleras bland annat att den enskilda transporten efterlever bolagets villkor enligt transporttillståndet samt att transportdokument finns vid transport av farligt avfall. Inom ramen för den riktade tillsynen kan förvaltningen komma att utöva tillsyn mot transportörer med säte i och utanför Stockholms kommun samt aktörer som saknar transporttillstånd, det vill säga att de bedriver olovliga avfallstransporter. För verksamheter belägna i en annan kommun än Stockholm skriver miljöförvaltningen en inspektionsrapport och skickar rapporten som kopia till den kommun där verksamheten finns registrerad. Det är den andra kommunens uppgift att följa upp bristerna. Miljöförvaltningen saknar mandat att stoppa fordon och samverkar därför i tillsynsinsatsen med Trafikpolisen, som samtidigt kan göra fordonskontroll.

I verksamhetsplanen för 2026 har förvaltningen föreslagit en särskild satsning för att stärka arbetet med att följa transporter med schaktmassor, eftersom det är en bransch där fusk misstänks förekomma i stor utsträckning och där det finns utmaningar när transporter sker över kommun- och regiongränser. Syftet med satsningen är att kunna lägga tid på att utöka samverkan och kontakter mellan kommuner och regioner för att motverka fusk vid transporter olämplig användning av massor som innehåller farliga ämnen.

Miljöförvaltningen har under året arbetat med att utveckla arbetssätt för att identifiera och motarbeta oseriösa och kriminella aktörer inom miljöbalkens tillsynsområde. Miljöförvaltningen fortsätter även deltagandet i det stadsövergripande uppdraget *Samordnad Tillsyn*. Inom ramen för det samverkar staden med bl.a. Polisen, Arbetsmiljöverket, Skatteverket m.fl. relevanta myndigheter.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 december 2025 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I skrivelsen ställs frågan *Hur säkerställer Kommunstyrelsen att stadens upphandlingar och tillståndsprövningar av avfallsaktörer innehåller tillräckliga kontrollmoment för att motverka kriminella aktörer*. Serviceförvaltningen följer stadens inköpsprogram och inköpsprocess inom samtliga kategorier där förvaltningen har delegation på att utföra centrala och gemensamma upphandlingar. I kommunfullmäktiges förslag till budget 2026-2028 har servicenämnden ett utpekad uppdrag att fortsatt rikta särskild uppmärksamhet på att motverka brottslig verksamhet.

Serviceförvaltningen säkerställer ändamålsenlig uppföljning av stadens leverantörer och att i upphandlingar ställda krav efterlevs under avtalstiden för att förhindra att välfärdsbrott, organiserad brottslighet och arbetslivskriminalitet äger rum i staden. Förvaltningen har också upprättat en rapporteringstjänst för stadens övriga förvaltningar och bolag där avvikelser ska rapporteras.

Serviceförvaltningen delar delvis skribentens inlaga och synpunkter men vill understryka att samtliga avtalsområden ska hanteras lika för att motverka både välfärdsbrott, resursslöseri, bristande följsamhet mot lagar och förordningar samt för att ge staden bästa möjliga förutsättningar för måluppfyllnad.

Förvaltningen avstår från att besvara den andra frågan i skrivelsen då den är direkt ställd till kommunstyrelsen och gäller stadens samverkan med externa aktörer för att motverka välfärdsbrott. Dock vill förvaltningen påtala att stadens trygghetsprogram är en god utgångspunkt för samverkan och förebyggande trygghetsarbete.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 20 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen noterat att det pågår en hel del arbete för att minska och motverka avfallsbrott och välfärdsbrott inom avfallssektorn. I enlighet med Stockholms stads budget för 2026 ska stadens nämnder och bolag intensifiera arbetet mot välfärdsbrott. Avfallsbrottslighet är en form av miljöbrott som ofta sker tillsammans med penningtvätt, skattebrott eller arbetsmiljöbrott. Länsstyrelsen i Stockholm leder arbetet mot avfallsbrottslighet i Stockholms län. Arbetet sker i nära samverkan med kommuner, myndigheter och andra aktörer.

Underremisser

Stockholm Vatten och Avfalls AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

För att en leverantör ska kvalificera sig för att lämna anbud på tjänster för insamling, transport och behandling av avfall under kommunalt ansvar, måste leverantören uppfylla krav på bland annat ekonomisk stabilitet och tillstånd för verksamheten.

Innan SVOA tecknar avtal granskas leverantören och det säkerställs att ett stort antal krav är uppfyllda.

SVOA genomför löpande uppföljningar av efterlevnaden av avtal och att kraven som ställdes på leverantören vid upphandlingen fortsätter att uppnås. Specifika krav på anti-korruption har på senare tid lyfts i in flera avtal.

För de stora entreprenaderna som rör insamlingen av hushållsavfall samt drift av återvinningscentraler förs löpande dialoger med leverantörerna under avtalstiden. All uppföljning och samtliga avvikelser dokumenteras av SVOA på ett strukturerat sätt.

För att öka möjligheten att upptäcka missförhållanden har SVOA en visselblåsartjänst där anonyma tips kan lämnas. Ärenden som rör specifika leverantörer följs upp med respektive leverantör.

Bolaget påpekar att merparten av de oegentligheter som uppdagats inom avfallsbranschen de senaste åren rör hanteringen av verksamhetsavfall, det vill säga den del av avfallet som ligger utanför kommunens ansvar och därmed utanför SVOAs rådighet.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Särskilt uttalande av Peter Öberg (L)

Liberalerna vill börja med att tacka exploateringskontoret för det utförliga svaret på vår skrivelse om behovet av skärpt kontroll av avfallshantering. Vi uppskattar den redogörelse som ges för de rutiner som finns idag, inklusive kontroller vid upphandling, tydliga avtalskrav, samarbete med myndigheter samt de försök som görs med digital spårning av transporter. Det är positivt att kontoret arbetar aktivt för att minska risken för att avfall hanteras på fel sätt och för att motverka kriminella aktörer.

Samtidigt vill Liberalerna lyfta flera punkter som vi menar behöver förstärkas för att säkerställa en långsiktigt säker och transparent avfallshantering. De kontroller som idag görs vid upphandling och genom avtal är viktiga men bygger till stor del på leverantörernas egna rapporter och frivillig rapportering.

Vi ser ett behov av mer systematiska och oberoende stickprov och uppföljningar som kan ge en mer heltäckande bild av verkligheten på plats. Vi ser också ett behov av att stärka och formalisera samarbetet med polis, ekobrottsmyndigheten, Naturvårdsverket och andra relevanta aktörer. Även om kontoret har dialog och informationsutbyte idag, bör rutiner för detta utvecklas så att man kontinuerligt kan upptäcka och förebygga avancerade brottsupplägg inom avfallsområdet.

Digital spårning av transporter är ett lovvärt initiativ som bör utvärderas och övervägas för fler projekt. Detta kan bli ett effektivt verktyg för att öka transparensen och minska risken att avfall hamnar på fel ställe.

Liberalerna vill därför betona vikten av att dessa åtgärder genomförs systematiskt och konsekvent i alla exploateringsprojekt, så att stadens kontroll av avfallshantering blir både robust och långsiktigt hållbar. Vi ser det som en prioriterad fråga att säkerställa att alla projekt uppfyller höga krav på säkerhet, miljö och rättssäkerhet, samtidigt som man undviker att skapa onödiga administrativa hinder för entreprenörer som agerar korrekt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande av Joakim Rönnbäck (L) och Ashna Ibrahim (C)

Liberalerna vill börja med att tacka för det utförliga svaret på vår skrivelse om behovet av skärpt kontroll av avfallshantering. Vi uppskattar den redogörelse som ges för de rutiner som finns idag, inklusive kontroller av transportörer och avfallsanläggningar, uppföljning av tillstånd, samt samarbete med relevanta

myndigheter. Det är positivt att arbetet fokuserar på att minska risken för att avfall hanteras på fel sätt och att motverka kriminella aktörer.

Samtidigt vill Liberalerna lyfta flera punkter som behöver förstärkas för att säkerställa en långsiktigt säker och transparent avfallshantering. De kontroller som görs idag bygger i stor utsträckning på dokumentation och uppgifter från transportörer och verksamhetsutövare. Vi ser ett behov av mer systematiska och oberoende stickprov och uppföljningar som kan ge en mer heltäckande bild av verkligheten ute på fältet.

Vi vill även betona vikten av att stärka och formalisera samarbetet med polis, Naturvårdsverket, länsstyrelse och andra relevanta aktörer. Rutiner för samverkan bör utvecklas så att man kontinuerligt kan upptäcka och förebygga avancerade brottsupplägg inom avfallsområdet.

Digital spårning av transporter är ett initiativ som kan bli ett effektivt verktyg för att öka transparensen och minska risken att avfall hamnar på fel ställe. Vi ser gärna att sådana lösningar utvärderas och övervägs för fler projekt.

Liberalerna vill därför betona vikten av att dessa åtgärder genomförs systematiskt och konsekvent, så att stadens kontroll av avfallshantering blir både kraftfullt och långsiktigt hållbar. Vi ser det som en prioriterad fråga att säkerställa att alla aktörer uppfyller höga krav på säkerhet, miljö och rättssäkerhet, samtidigt som man undviker att skapa onödiga administrativa hinder för entreprenörer som agerar korrekt.